EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 15.6.2022.
COM(2022) 279 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE

o utvrđivanju značajne promjene okolnosti za grijane duhanske proizvode u skladu s Direktivom 2014/40/EU

1. Uvod

U članku 2. stavku 28. Direktive 2014/40/EU[1] (dalje u tekstu „Direktiva”) „značajna promjena okolnosti” definira se kao povećanje obujma prodaje prema kategoriji proizvoda za najmanje 10 % u najmanje pet država članica na temelju podataka o prodaji poslanih u skladu s člankom 5. stavkom 6. Direktive ili kao povećanje razine raširenosti pušenja u skupini potrošača mlađih od 25 godina za najmanje pet postotnih bodova u najmanje pet država članica po predmetnoj kategoriji proizvoda na temelju Posebnog Eurobarometrova izvješća 385 iz svibnja 2012. ili jednakovrijednih studija o raširenosti pušenja. U skladu s istom odredbom smatra se da se značajna promjena okolnosti nije dogodila ako obujam prodaje kategorije proizvoda na razini maloprodaje ne premašuje 2,5 % ukupne prodaje duhanskih proizvoda na razini Unije. Člankom 7. stavkom 12. i člankom 11. stavkom 6. Direktive od Komisije se zahtijeva da u izvješću utvrdi značajnu promjenu okolnosti za određenu kategoriju proizvoda.

U ovom su izvješću navedene informacije o kretanjima na tržištu koja su relevantna za procjenu značajne promjene okolnosti za grijane duhanske proizvode. Grijani duhanski proizvodi su novi duhanski proizvodi koji se zagrijavaju kako bi se proizveli plinovi koji sadržavaju nikotin i druge kemikalije koje korisnik zatim udiše i koji su, ovisno o njihovim svojstvima, bezdimni duhanski proizvodi u smislu članka 2. stavka 5. Direktive ili duhanski proizvodi za pušenje u smislu članka 2. stavka 9. Direktive. Analiza predstavljena u ovom izvješću temelji se na podacima dostavljenima u skladu s člankom 5. stavkom 6. Direktive putem sustava zajedničkog mjesta elektroničkog ulaza EU-a („EU-CEG”), podacima prikupljenima iz EU-ova sustava sljedivosti duhanskih proizvoda uspostavljenog člankom 15. Direktive i podacima agencije Euromonitor International s platforme Passport za duhan za 2021. Kod potonjih je riječ o skupu komercijalnih podataka koje je Komisija pribavila od agencije Euromonitor International. Ovaj skup podataka agencije Euromonitor ne uključuje podatke za LU, MT i CY (koji čine manje od 0,5 % stanovništva EU-a). Međutim, upotrijebljen je kao reprezentativna zamjenska vrijednost za prodaju u EU-27.

2. Analiza značajnih promjena okolnosti za grijane duhanske proizvode

2.1. Prvi uvjet za značajnu promjenu okolnosti

Kako bi se ispunio prvi uvjet za značajnu promjenu okolnosti, potrebno je utvrditi jednu od sljedećih dviju okolnosti.

2.1.1. Povećanje razine raširenosti uporabe u skupini potrošača mlađih od 25 godina za najmanje pet postotnih bodova u najmanje pet država članica

U Posebnom izvješću Eurobarometra 506[2] nije utvrđeno povećanje razine raširenosti uporabe grijanih duhanskih proizvoda u skupini potrošača mlađih od 25 godina za najmanje pet postotnih bodova.

[1] Direktiva 2014/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duhanskih i srodnih proizvoda i o stavljanju izvan snage Direktive 2001/37/EZ (SL L 127, 29.4.2014., str. 1.).

[2] Stavovi Europljana o duhanskim i elektroničkim cigaretama – veljača 2021. – anketa Eurobarometra (europa.eu)

2.1.2. Povećanje obujma prodaje predmetnih proizvoda za najmanje 10 % u najmanje pet država članica

U tablici 1., koja se temelji na podacima EU-CEG-a, prikazano je povećanje obujma prodaje grijanih duhanskih proizvoda na maloprodajnoj razini za razdoblje 2018.–2020. u državama članicama za koje je utvrđeno da je relevantno povećanje veće od 10 %.

Tablica 1. Obujam prodaje grijanih duhanskih proizvoda, u milijunima štapića (2018.–2020.)

Država članica	2018. Obujam prodaje	2019. Obujam prodaje	2020. Obujam prodaje	2019.–2018. Postotno povećanje	2020.–2019. Postotno povećanje	2020.–2018. Postotno povećanje
CY	44,590	96,660	147,260	117 %	52 %	230 %
CZ	0,859	1 284,094	1 744,4	više od 999 %	39 %	više od 999 %
FR	36,796	78,215	186,009	113 %	138 %	406 %
GR	0,007	1 159,804	1 443,958	više od 999 %	25 %	više od 999 %
HR	0,003	219,072	289,592	više od 999 %	32 %	više od 999 %
IT	0,042	3 571,016	5 819,033	više od 999 %	63 %	više od 999 %
NL	28,262	43,120	71,618	53 %	66 %	153 %
PL	0,010	1 206,171	2 466,150	više od 999 %	104 %	više od 999 %
PT	338,022	637,649	944,977	89 %	48 %	180 %
RO	486,239	671,053	837,587	38 %	25 %	72 %
EU-27	**934,854**	**12 332,655**	**19 716,820**	**1219 %**	**60 %**	**2009 %**

Izvor: Podaci EU-CEG-a

Prethodno prikazani podaci stoga potvrđuju da se obujam prodaje grijanih duhanskih proizvoda na maloprodajnoj razini povećao za postotak veći od 10 % u više od pet država članica tijekom definiranog razdoblja od 2018. do 2020.

Na temelju toga ispunjen je prvi uvjet za značajnu promjenu okolnosti u pogledu grijanih duhanskih proizvoda.

2.2. Drugi uvjet za značajnu promjenu okolnosti: obujam prodaje predmetnih proizvoda na maloprodajnoj razini premašuje 2,5 % ukupne prodaje duhanskih proizvoda na razini Unije

Tržišni udio grijanih duhanskih proizvoda na maloprodajnoj razini izračunan je tako što je njihov godišnji obujam prodaje podijeljen s ukupnim obujmom prodaje svih duhanskih proizvoda na razini Unije. Da bi se postigla pouzdanost takvog izračuna, provjereni su alternativni izvori podataka.

2.2.1. Obujam prodaje grijanih duhanskih proizvoda na maloprodajnoj razini

U tablici 2. prikazan je obujam prodaje grijanih duhanskih proizvoda u EU-27 u 2020. iz dvaju različitih, međusobno neovisnih izvora podataka.

Tablica 2. Obujam prodaje grijanih duhanskih proizvoda u EU-27 u milijunima štapića (2020.)

Izvor podataka	Obujam prodaje 2020.
EU-CEG	19 717
Euromonitor	20 766

Kako je prikazano u tablici, obujam prodaje koji je zabilježio Euromonitor nešto je veći od obujma prodaje iz EU-CEG-a. U skladu s konzervativnim pristupom odabranim za ovo Izvješće najmanji obujam prodaje (tj. obujam iz EU-CEG-a) upotrijebljen je kao brojnik za izračun tržišnog udjela grijanih duhanskih proizvoda. Brojnik izražava godišnji tržišni obujam 2020. koji treba usporediti s ukupnom količinom duhanskih proizvoda prodanih u EU-27 na maloprodajnoj razini 2020.

2.2.2. Ukupna prodaja duhanskih proizvoda na razini Unije

Tablica 3. temelji se na podacima iz agencije Euromonitor. Prikazuje ukupnu prodaju duhanskih proizvoda 2020., uključujući ukupnu prodaju cigareta, cigara, cigarilosa, duhana za samostalno motanje, duhana za lule i duhana za žvakanje te grijanih duhanskih proizvoda.

Tablica 3. Ukupni obujam prodaje duhanskih proizvoda (2020.)

Cigarete (u milijunima štapića)	**Cigare (u milijunima komada)**	**Cigarilosi (u milijunima komada)**	**Duhan za samostalno motanje (u milijunima štapića)***	**Duhan za lule i žvakanje** (prilagodba)**	**Grijani duhan (u milijunima štapića)**	**Ukupna prodaja duhanskih proizvoda (u milijunima ekvivalenata štapića)**
408 279	1 006	8 459	108 059	3 908	20 766	550 478

* Izvješće Euromonitora: Masa duhanskih proizvoda za samostalno motanje je 75 641 tona. U analizi je ekvivalent u štapićima duhana za samostalno motanje izračunan uz pretpostavku da 0,7 grama odgovara jednom štapiću.

** Zbog činjenice da se obujam prodaje duhana za lule i žvakanje ne može kvantificirati u štapićima na standardizirani način u analizi je ukupni obujam prodaje duhanskih proizvoda prilagođen dodavanjem odgovarajućeg udjela tržišne vrijednosti u EU-27, koji je 2020. iznosio 0,71 % (odnosno 550 478 * 0,71 % = 3 908 milijuna ekvivalenata štapića).

Izvor: Euromonitor International, platforma Passport za duhan za 2021.

Od svibnja 2019. EU-ov sustav sljedivosti duhanskih proizvoda državama članicama omogućuje praćenje tržišnog toka cigareta i duhana za samostalno motanje. U tablici 4. prikazane su prodane količine cigareta i duhana za samostalno motanje za 2020., izračunane na temelju podataka iz sustava sljedivosti duhanskih proizvoda, uzimajući u obzir dva alternativna pristupa koji obuhvaćaju neznatno različita vremenska razdoblja i odražavaju vrijeme potrebno za kretanje proizvoda u lancu distribucije. Budući da se podaci bilježe na razini proizvođača, pretpostavlja se da proizvod na maloprodajnu razinu stiže uz odgodu od mjesec dana („vremenski prilagođeni podaci o proizvodnji”).

Budući da baza podataka sljedivosti ne uključuje veličinu pakiranja, u analizi su podaci o sljedivosti unakrsno provjereni s onima iz baze podataka EU-CEG-a upotrebom jedinstvene identifikacijske oznake proizvoda (TP-ID) kako bi se utvrdio broj cigareta po jediničnom

pakiranju deklariran za svaku identifikacijsku oznaku duhanskih proizvoda u izvješću EU-CEG-a.

Tablica 4. Proizvodnja cigareta i duhana za samostalno motanje 2020.[3]

Cigarete		**Duhan za samostalno motanje**	
Vremenski prilagođeni podaci o proizvodnji (u milijunima štapića)	**Vremenski neprilagođeni podaci o proizvodnji** (u milijunima štapića)	**Vremenski prilagođeni podaci o proizvodnji** (u milijunima ekvivalenata štapića)	**Vremenski neprilagođeni podaci o proizvodnji** (u milijunima ekvivalenata štapića)
436 123	434 164	121 239	122 341

Vremenski prilagođeni podaci o proizvodnji odnose se na razdoblje od prosinca 2019.do studenoga 2020.
Vremenski neprilagođeni podaci o proizvodnji odnose se na razdoblje od siječnja 2020. do prosinca 2020.
Izvor: EU-ov sustav sljedivosti duhanskih proizvoda

Za potrebe primijenjenog konzervativnog izračuna u Izvješću se uzima u obzir viša od dviju vrijednosti za odgovarajuće kategorije (tj. vremenski prilagođeni podaci o proizvodnji cigareta i vremenski neprilagođeni podaci o proizvodnji duhana za samostalno motanje).

Budući da se Direktivom sljedivost drugih kategorija duhanskih proizvoda odgađa do 2024., tablica 5. objedinjuje podatke sustava sljedivosti duhanskih proizvoda dobivene za cigarete i duhan za samostalno motanje s relevantnim podacima Euromonitora za druge kategorije duhanskih proizvoda:

Tablica 5. Ukupna prodaja duhanskih proizvoda (2020.)

Podaci iz sustava sljedivosti duhanskih proizvoda		**Podaci agencije Euromonitor**			**Prilagodba**	**Sustav sljedivosti duhanskih proizvoda + podaci agencije Euromonitor**
Cigarete (u milijunima komada)	**Duhan za samostalno motanje** (1 jedinstveni identifikator = 50 grama) (u milijunima ekvivalenata štapića)	**Cigare** (u milijunima komada)	**Cigarilosi** (u milijunima komada)	**Grijani duhanski proizvodi** (u milijunima štapića)	**Duhan za lule i žvakanje*** (prilagodba)	**Svi duhanski proizvodi** (u milijunima ekvivalenata štapića)
436 123	122 341	1 006	8 459	20 766	4 210	**592 904**

[3] Kako bi se procijenio obujam prodaje duhanskih proizvoda za samostalno motanje, smatralo se da pakiranje duhana za samostalno motanje, kako je registrirano u sustavu sljedivosti duhanskih proizvoda, sadržava 50 grama duhana, tj. ekvivalent oko 71 štapića (uz pretpostavku od 0,7 grama duhana po štapiću).

*Zbog činjenice da se opseg prodaje duhana za lule i žvakanje ne može kvantificirati u štapićima, u analizi je ukupni obujam prodaje duhanskih proizvoda prilagođen dodavanjem odgovarajućeg udjela tržišne vrijednosti u EU-27, koji 2020. iznosi 0,71 % (stoga 592 904 * 0,71 % = 4 210 milijuna ekvivalenata štapića).
Izvor: EU-ov sustav sljedivosti duhanskih proizvoda; Euromonitor International, platforma Passport za duhan za 2021.

Kako bi se izračunao točan udio ukupne prodaje duhanskih proizvoda u EU-u koji odgovara obujmu prodaje grijanih duhanskih proizvoda na razini maloprodaje, u analizi je kao nazivnik upotrijebljen najveći obujam prodaje (tj. kombinacija podataka o obujmu prodaje iz sustava sljedivosti duhanskih proizvoda i podataka agencije Euromonitor).

2.2.3. Obujam prodaje grijanih duhanskih proizvoda na maloprodajnoj razini u odnosu na ukupnu prodaju duhanskih proizvoda na razini Unije

Kako je prethodno objašnjeno, za izračun točnog udjela ukupne prodaje duhanskih proizvoda u EU-u koji odgovara obujmu prodaje grijanih duhanskih proizvoda na maloprodajnoj razini upotrijebljen je najniži brojnik – obujam prodaje iz EU-CEG-a (tj. 19 717 milijuna štapića) – u kombinaciji s najvećim nazivnikom, koji se temelji na obujmu iz sustava sljedivosti duhanskih proizvoda i obujmu dobivenom od Euromonitora (tj. 592 904 milijuna ekvivalenata štapića).

Taj konzervativni pristup pokazao je da obujam prodaje grijanih duhanskih proizvoda na maloprodajnoj razini odgovara **3,33 %** ukupnog obujma prodaje svih duhanskih proizvoda na razini Unije za 2020.

Budući da ta vrijednost prelazi prag od 2,5 %, ispunjen je i drugi uvjet za značajnu promjenu okolnosti u pogledu grijanih duhanskih proizvoda.

2.2.4 Vrijednost prodaje grijanih duhanskih proizvoda na maloprodajnoj razini u odnosu na ukupnu prodaju duhanskih proizvoda na razini Unije

Analiza prodajne vrijednosti alternativno je mjerilo tržišnog udjela grijanih duhanskih proizvoda 2020. koje omogućuje da se u obzir uzmu preostale, manje kategorije duhanskih proizvoda koje nije moguće izmjeriti u štapićima: duhan za lule i žvakanje (koje su u glavnoj analizi obujma prodaje upotrijebljene za prilagodbe).

U tablici u nastavku prikazana je ukupna prodajna vrijednost za svaku kategoriju proizvoda za sve države članice u EU-27 u milijardama eura:

Tablica 6. Vrijednost prodaje za svaku kategoriju proizvoda (2020.)

Kategorije proizvoda	Maloprodajna vrijednost (u milijardama EUR)	Tržišni udio (%) ukupne prodaje na razini Unije
Cigarete	109,88	81,38 %
Cigarilosi	2,33	1,73 %
Cigare	2,05	1,52 %
Sitno rezani duhan	15,06	11,15 %
Duhan za lule	0,93	0,69 %
Duhan za žvakanje	0,02	0,02 %
Grijani duhan	4,74	**3,51 %**
Svi duhanski proizvodi	135,01	100,00 %

Izvor: Euromonitor International, platforma Passport za duhan za 2021.

Ti podaci stoga upućuju na to da prodajna vrijednost grijanih duhanskih proizvoda na maloprodajnoj razini odgovara **3,51 %** ukupnog obujma prodaje svih duhanskih proizvoda na razini Unije za 2020. Time je dodatno potvrđena glavna analiza temeljena na obujmu prodaje.

3. Zaključak

S obzirom na to:

- da se obujam prodaje grijanih duhanskih proizvoda povećao za najmanje 10 % u najmanje pet država članica i
- da obujam prodaje grijanih duhanskih proizvoda na maloprodajnoj razini premašuje 2,5 % ukupne prodaje duhanskih proizvoda na razini Unije,

u ovom je izvješću utvrđena značajna promjena okolnosti za grijane duhanske proizvode.